

Mowa nienawiści w przestrzeni publicznej

Anna Dąbrowska

Stowarzyszenie Homo Faber

Dlaczego to ważne?

- mamy **silniejszą pozycję** — jako lokalni liderzy/liderki
- jesteśmy odpowiedzialni za miejsce, w którym żyjemy
- działania społeczne to także reagowanie na zło wokół nas

zadanie

Wypisz słowa, których używają ludzie, aby się wzajemnie obrazić.

zadanie

Zastanów się, kto kryje się pod tymi słowami? Kim są ci ludzie? Jakie mają cechy?

zadanie

pleć

zadanie

płeć, pochodzenie (narodowe, etniczne, społeczne)

zadanie

płeć, pochodzenie (narodowe, etniczne, społeczne), stopień sprawności

zadanie

płeć, pochodzenie (narodowe, etniczne, społeczne), stopień sprawności, kolor skóry

zadanie

płeć, pochodzenie (narodowe, etniczne, społeczne), stopień sprawności, kolor skóry, orientacja psychoseksualna

zadanie

płeć, pochodzenie (narodowe, etniczne, społeczne), stopień sprawności, kolor skóry, orientacja psychoseksualna - to cechy przyrodzone, na które nie mamy wpływu

mowa nienawiści (definicja)

(ang. hate speech) – negatywne emocjonalnie **wypowiedzi**, powstałe ze względu na domniemaną lub faktyczną przynależność **do grupy**, tworzone na podstawie **uprzedzeń**.

mowa nienawiści

- usprawiedliwia dyskryminację (nierówne traktowanie), przemoc
- prowadzi do utrwalania stereotypów
- zmniejsza akceptację społeczną dla grup mniejszościowych
- może prowadzić do przestępstw z nienawiści

piramida nienawiści

Gordon Allport (1954)

kogo dotyka w Polsce

mniejszości nieheteronormatywne
mniejszość romska
osoby czarnoskóre
mniejszość żydowska
muzułmanie
mniejszość ukraińska / migranci z
Ukrainy

77%

**Homofobiczna
mowa nienawiści**

70%

**Rasistowska
mowa nienawiści**

66%

**Mowa nienawiści
wobec Romów**

59%

**Antysemicka
mowa nienawiści**

55%

**Antymuzułmańska
mowa nienawiści**

46%

**Mowa nienawiści
wobec Ukraińców**

polskie prawo

W polskim prawie nie stworzono osobnej regulacji dotyczącej mowy nienawiści i zbrodni nienawiści. Oba te zjawiska są uznawane za niezgodne z istniejącym polskim prawem (przepisy Kodeksu Karnego oraz Kodeksu Cywilnego).

Znieważanie, pomawianie, grożenie czy nawoływanie do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość jest zabronione i podlega karze na podstawie kodeksu karnego (art. 212, 216, 256, 257).

Kodeks Karny

- art. 212 - zniesławienie

§ 1. Kto **pomawia** inną osobę, grupę osób, instytucję, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej o takie postępowanie lub właściwości, które mogą **poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania** potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

§ 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 za pomocą środków masowego komunikowania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

- art. 216 - znieważenie osoby

§ 1. Kto **znieważa** inną osobę w jej obecności albo choćby pod jej nieobecność, lecz publicznie lub w zamiarze, aby zniewaga do osoby tej dotarła, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

§ 2. Kto znieważa inną osobę za pomocą środków masowego komunikowania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Kodeks Karny

- art. 256 - Propagowanie faszyzmu lub innego ustroju totalitarnego

§ 1. Kto publicznie **propaguje faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołuje do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość**, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto w celu rozpowszechniania produkuje, utrwala lub sprowadza, nabywa, przechowuje, posiada, prezentuje, przewozi lub przesyła druk, nagranie lub inny przedmiot, zawierające treść określoną w § 1 albo będące nośnikiem symboliki faszystowskiej, komunistycznej lub innej totalitarnej.

§ 3. Nie popełnia przestępstwa sprawca czynu zabronionego określonego w § 2, jeżeli dopuścił się tego czynu w ramach działalności artystycznej, edukacyjnej, kolekcjonerskiej lub naukowej.

- art. 257 - rasizm

Kto publicznie znieważa grupę ludności albo poszczególną osobę z powodu jej **przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej albo z powodu jej bezwyznaniowości** lub z takich powodów narusza nietykalność cielesną innej osoby, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

jak reagować?

- zbierz dowody: zrób zdjęcie, zrzut ekranu
- prześlij do administratora strony
- zgłoś zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury lub policji
- lub zgłoś na stronie: www.zglosnienawisc.otwarta.org

Kto nie reaguje, ten przyzwala.